

ترومبوز وریدی چیست؟

در موارد خونریزی از عروق و پارگی رگ خونی، تشکیل لخته فرایندی است که به نجات جان و حفظ سلامت انسان کمک می کند. بنابراین باید عوامل مهمی در عروق خونی کار کنند که وجود تک تک آنها برای تشکیل لخته ضروری است و در صورت نبود هریک از آنها، انعقاد خون با اشکال مواجه می شود.

اما همین امر حیاتی، اگر در داخل رگ ایجاد شود، سبب تنگی و انسداد رگ خونی و مانع جریان خون می شود که به آن ترومبوز وریدی می گویند.

بسته شدن رگ گاهی می تواند عواقب بسیار خطرناکی داشته باشد و زندگی را تهدید کند.

علل لخته شدن خون

مهمترین عوامل موثر بر تشکیل لخته:

- * سرعت جریان خون: کم شدن سرعت جریان خون باعث رکود و ایستایی خون می شود و به تشکیل لخته کمک می کند.
- * غلظت خون: هر چقدر غلظت خون بیشتر باشد، سرعت حرکت آن در داخل رگ کندتر و در نتیجه احتمال تشکیل لخته بیشتر خواهد بود.
- * صدمه به دیواره عروق: در حالت سلامت کامل دیواره رگ، جریان خون طبیعی است و احتمال تشکیل لخته کمتر است. ولی در آسیب به دیوار رگها که در اثر ضربه، جراحی و یا بیماری پیش می آید، احتمال ایجاد

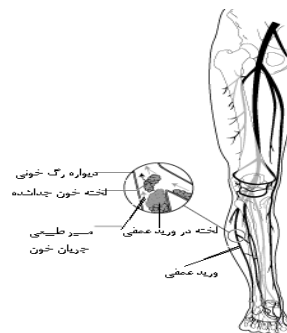
انعقاد خون در رگ خواهد شد.

- * رکود خون مانند: بی حرکتی طولانی مدت بدلیل جراحی، مسافرت یا نشستن طولانی، محدودیت حرکتی بدلیل بیماری، واریس، چاقی
- * انعقاد پذیری مانند: سرطان، بارداری، مصرف قرصهای ضد بارداری
- * سن بالا
- * عفونت
- * مصرف تنباکو

علائم وجود لخته در عروق پا :

ترومبوز وریدی ممکن است هیچ علامتی نداشته باشد، ولی:

- درد در محل آسیب دیده
- تورم
- قرمزی
- احساس گرما در اندام مبتلا
- سفت شدن مسیر رگ
- تب خفیف
- تورم در ساق پا
- درد و حساسیت در لمس در ناحیه پشت ساق پا یا ران
- برجستگی رگ های سطحی
- افزایش قطر اندام مبتلا در مقایسه با اندام سالم
- احساس سنگینی در اندام مبتلا
- درد هنگام انقباض عضلات ساق پا

روش های تشخیص:

- تشخیص بیماری توسط پزشک با توجه به:
- * علائم، انجام معاینات بالینی و شرح حال از بیمار می باشد.

- * اندازه گیری دور ساق پا و بررسی تورم و مقایسه با پای مقابل می توان به وجود بیماری پی برد.
- * علاوه بر این آزمایشات خونی خاصی وجود دارد که به پزشک در تشخیص قطعی کمک می کند.
- * سونوگرافی بهترین روش برای تشخیص وجود لخته خون در وریدها است.
- * اگر لخته های خون به لگن و شکم کشیده شده باشد، به دلیل وجود بافت های استخوانی و عمقی، سونوگرافی قادر به تشخیص لخته نیست. این نوع از DVT، قابل شناسایی با روش های معمول سونوگرافی نیست و لازم است از روشهای دیگری مانند MRI، سی تی اسکن و آنژیوگرافی استفاده شود.

عوارض:

بدترین عارضه تکه تکه و کنده شدن لخته به وجود آمده و حرکت به سمت ریه می باشد که به آن آمبولی ریوی می گویند، که می تواند جریان خون ریه را مسدود و باعث مرگ بافت ریه ی آسیب دیده گردد.

درمان:

درمان جلوگیری از بزرگ شدن لخته و حرکت لخته به سمت شریانهای ریه می باشد.

درمان دارویی: تزریق داروی ضد انعقاد مانند هپارین همزمان با استفاده از قرص ضد انعقاد مانند وارفارین به مدت شش ماه تا یک سال.

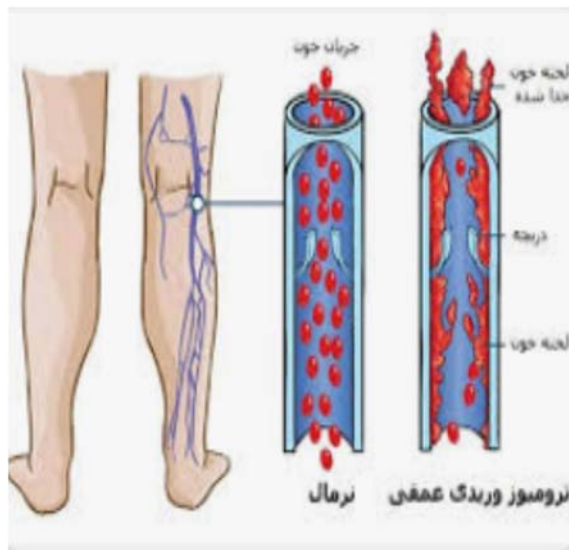
گاهها تزریق دارویی نظیر استرپتوکیناز در موارد خاص.

درمان جراحی: یک فیلتر «صافی» در ورید اجوف تحتانی در موارد خاص جهت پیشگیری از آمبولی های ریوی استفاده می شود.

مراقبتهای پرستاری در بیمارستان

- استراحت مطلق در بستر (طبق دستور پزشک)
- خودداری از ماساژ اندام مبتلا، زیرا سبب جدا شدن لخته و

درباره ی لخته شدن خون در وریدهای عمقی (ترومبوز یا D.V.T) چه می دانید؟

- * قبل از انجام اقدامات دندانپزشکی حتما به پزشک خود در مورد مصرف ضد انعقاد اطلاع دهید.
- * در صورت مصرف وارفارین از خوردن غذاهای حاوی ویتامین K مانند، سبزیجات برگ سبز تیره، اسفناج، کاهو، جگر، قلوه تا حد امکان خودداری کنید.
- * در صورت بروز هر گونه خون ریزی غیر طبیعی از هر قسمت از بدن مانند: لثه، بینی، ادرار، خلط خونی، مدفوع سیاه، کبودی در بدن و خونریزی از واژینال داروی ضد انعقاد را نخورده و به مرکز درمانی مراجعه کنید زیرا ممکن است دچار مسمومیت با داروی ضد انعقاد شده باشید.
- * فقط از ریش تراش برقی جهت اصلاح صورت و بدن خود استفاده کنید.
- * بدون دستور پزشک داروی خود را قطع نکنید.
- * اگر وارفارین استفاده می کنید؛ جهت پایش اثرات آن به صورت دوره ای طبق نظر پزشک باید آزمایش INR و pt چک کنید.
- * در صورت سفتی و درد شدید و تورم اندام درگیر به پزشک مراجعه کنید.
- * برخی داروها مانند سالیسیلها، ویتامینها، بروفن، فنی توئین، استروئیدها، داروهای ضد حاملگی حاوی استروژن ممکن است اثرات وارفارین را تغییر دهد حتما با پزشک خود مشاوه کنید.
- * عدم مصرف سیگار
- * پرهیز از پوشیدن لباس های تنگ
- * زانوهارا خم نکنید و پاها را روی هم نیاندازید.
- * عدم مصرف داروهای ضد بارداری خوراکی استروژنی توسط خانم ها
- * روزانه برنامه ورزشی کنترل شده ای مانند قدم زدن و پیاده روی داشته باشید.

گیر افتادن آن در عروق کوچک می شود.

- قرار دادن پاها بالاتر از سطح قلب
- تشویق مصرف مایعات به اندازه کافی
- سرفه موثر
- تغییر وضعیت دادن در بیمار استراحت مطلق جهت جلوگیری از عوارض بی حرکتی
- انجام آزمایش ضد انعقادی روزانه
- توجه به علائمی مانند تنگی نفس، درد قفسه سینه که ممکن است مربوط به آمبولی ریه باشد دقت نمائید

مراقبتهای پرستاری در منزل:

- * شروع فعالیت محدود در منزل
- * از ایستادن طولانی خودداری شود.
- * در زمان استراحت حرکت دادن عضلات پا، خم کردن مچ پا و تکان دادن انگشتان فراموش نشود.
- * در هنگام استراحت پاها بالاتر از سطح قلب (با گذاشتن بالش زیر پا) قرار داده شود.
- * در صورت مسافرتها طولانی با اتومبیل یا هواپیما هر ۲-۱ ساعت ایستاده و راه بروید.
- * داروی ضد انعقادی که مصرف می کنید را بشناسید، مانند وارفارین.
- * جوراب های ضد واریس به منظور بهبود بازگشت خون وریدی و کاهش التهاب توصیه می شود. دو بار در روز از پا خارج و شبها نیز استفاده نشود.
- * روزانه از محل مشخص اندازه ی اندام مبتلا را گرفته و در جایی یادداشت کنید.
- * داروی خود را در ساعت مشخصی از روز مصرف کنید.
- * قبل از مصرف هر داروی جدید شیمیایی و حتی گیاهی، پزشک خود را در مورد مصرف داروی ضد انعقاد آگاه سازید.